

8. Föräldrarnas förvärvsarbete och föräldraledighet

Om barnens föräldrar förvärvsarbetar eller inte är av central betydelse för barnens dagliga liv. Dels påverkar det i hög grad familjens ekonomi, vilket i sin tur lägger grunden för den materiella standarden. Samtidigt har det naturligtvis stor betydelse för hur barnens vardag gestaltar sig. Föräldrarnas arbete utanför hemmet reglerar hur mycket tid föräldrar och barn har tillsammans och hur mycket tid barnen tillbringar med andra vuxna.

Idag är det mer regel än undantag att båda föräldrarna har betalt arbete, vanligtvis utanför hemmet, under hela barnets uppväxt. Rätt till deltidarbete för föräldrar med barn upp till 8 års ålder och en väl utbyggd barnomsorg med hög kvalitet har banat vägen för detta. Kvinnor och män i Sverige väljer i större utsträckning än i många andra länder att kombinera förvärvsarbete och familjeliv. Under barnets första levnadsår ger föräldraförsäkringen möjlighet för en av föräldrarna (åt gången) att vara hemma från arbetet med inkomstkompensation. Också för de äldre syskonen ökar tillgängligheten till föräldrarna under den perioden.

För att belysa föräldrarnas sysselsättning har vi använt oss av två olika datakällor, nämligen arbetskraftsundersökningarna (AKU) och Föräldraundersökning (FU) som SCB genomförde på uppdrag av Skolverket hösten 1999.

AKU ger en detaljerad bild av den vuxna befolkningens sysselsättning. Undersökningen är en telefonintervjuundersökning, som pågår kontinuerligt under hela året och resultaten som presenteras avser därför ett genomsnitt för hela kalenderåret. Undersökningen är en individundersökning, dvs. resultaten visar förhållandena för vuxna kvinnor och män, men inte för båda makarna samtidigt. Vid sidan av uppgifter knutna till urvalspersonens arbetsförhållanden insamlas också bakgrundsinformation. Familjesituation – sammanboende/ensamstående samt antalet hemmavarande barn och deras ålder – och utbildningsuppgifter är de som vi använt oss av i denna redovisning.

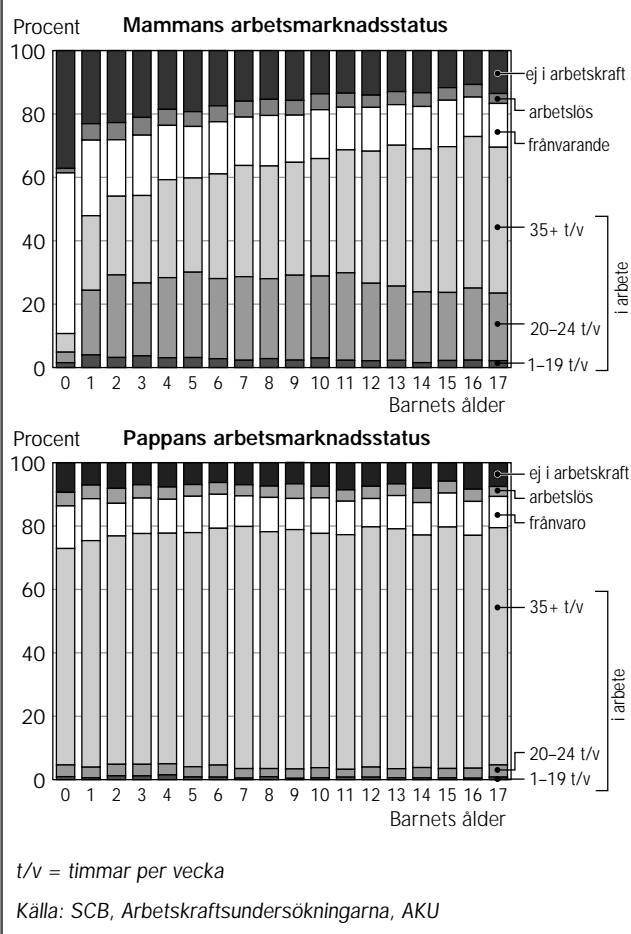
I **Föräldraundersökningen** (tidigare barnomsorgsundersökningen) är det barn i 1–12 års ålder som är urvalsenhet. Vårdnadshavaren till barnet fick fylla i ett formulär, som förutom barnets tillsynsform innehåller viss bakgrundsinformation. Vi har i detta sammanhang använt uppgifter om familjesammansättningen – båda föräldrarnas sysselsättning, utbildning och bostadskommun. Resultaten avser situationen under en vecka i början av september månad 1999.

Även om de båda undersökningarna belyser samma frågeställning gör olika definitioner att de kan ge något olika resultat. I föräldraundersökningen tillfrågas föräldrarna om sin huvudsakliga sysselsättning under mätveckan, dvs. den 6–12 september, 1999. AKU frågar om allt förvärvsarbete som urvalspersonerna haft, även om det är av relativt ringa omfattning. AKU, som är en telefonintervjuundersökning, ger möjligheter till en klarare definition av olika förvärvsstatus. T.ex. har den strängare krav på vad som menas med att vara arbetslös. Enligt AKU ska en person som säger sig vara arbetslös vara aktivt arbetssökande och ha möjlighet att ta ett arbete om ett sådant skulle erbjudas. I Föräldraundersökningen, däremot, kan urvalspersonen själv klassificera sig som huvudsakligen arbetslös, även om hon/han inte har sökt arbete och kanske t.o.m. har förvärvsarbetat några timmar under mätveckan. Vi kan därför inte förvänta oss en fullständig jämförbarhet mellan resultaten från de båda undersökningarna. I detta kapitel har vi främst använt oss av AKU, som ger möjlighet att belysa situationen för barn i 0–17 års ålder. Uppgifterna från föräldraundersökningen kompletterar bilden bl.a. genom att ge uppgifter för båda föräldrarna samtidigt för barn i 1–12 års ålder till sammanboende föräldrar samt ge möjlighet till regionala jämförelser.

Fyra av fem barn har en mamma som förvärvsarbetar

Under 1999 hade knappt åtta av tio barn under 18 år (som bodde tillsammans med sin mamma) en mamma som hade ett arbete. Fyra procent av barnen hade en mamma som var arbetslös, dvs. som var aktivt arbetssökande och som också hade möjlighet att ta ett arbete om hon blev erbjuden ett. De resterande 17 procenten bodde i en familj där mamman stod utanför arbetsmarknaden. Att stå utanför arbetsmarknaden idag är inte detsamma som att vara "hemmafru". Många studerar eller är förhindrade att förvärvsarbete av andra skäl.

Barn i olika åldrar efter mammas och pappans arbetsmarknadsstatus, 1999

Småbarnsmammorna är ofta hemma från jobbet...

Ju äldre barnen är desto vanligare är det att mamman förvärvsarbetar. Av de barn som ännu inte fyllt ett år, hade mer än var tredje en mamma som varken hade jobb eller sökte något. Under barnens första levnadsår är det ofta svårt för mammorna att börja förvärvsarbeta, bl.a. som en följd av att de flesta då ännu inte har tillgång till barnomsorg.

Endast 11 procent av de yngsta barnen levde i en familj där mamman hade ett jobb som hon också hade varit närvarande på. Många fler, drygt hälften av barnen under ett års ålder hade en mamma som hade ett arbete, som hon emellertid hade varit frånvarande ifrån. Mamman var föräldraledig. Andelen som har en mamma som är frånvarande från arbetet sjunker med barnens stigande ålder – en följd av att föräldraledigheten naturligtvis är starkt koncentrerad till barnets första levnadsår. Det är dock inte bara de yngsta barnen som har föräldralediga föräldrar. Också de något äldre barnen får en förälder hemma när ett syskon föds. Därför har också barn i 2–4 års ålder relativt ofta en föräldraledig mamma.

...men barnens pappor är på jobbet

Fortfarande är det betydligt vanligare att barnens pappor har ett arbete och mindre vanligt att de är frånvarande från arbetet än att mamman är det. Trots att en månad av den föräldralediga perioden är "reserverad" för pappan hade endast ett par procent av de barn som ännu inte fyllt 1 år en pappa som var föräldraledig (hela mätveckan) under 1999.

Mammorna arbetar deltid – papporna heltid

Det är inte bara vanligare att yngre barn har sin mamma hemma. De barn som har en mamma som är på arbetet har också oftare en deltidsarbetande mamma. Barn under sex års ålder har ungefär lika ofta en mamma som arbetar deltid, som en som arbetar heltid. I något högre åldrar blir heltidsarbete det vanligaste, men helt upp i 15–17 års ålder har vart fjärde barn en mamma som har en reducerad arbetstid. Det är fortfarande mycket ovanligt att barnens pappor har förkortad arbetstid. I stort sett oberoende av hur gammalt barnet är arbetar deras pappa heltid.

Få mammor ser sig som "hemarbetande"

AKU visar förvärvssituationen för en förälder åt gången. Även om man kanske inte kan förvänta sig så mycket olikheter utöver dem som framkommer utifrån mammornas sysselsättning (eftersom de flesta män arbetar heltid, oavsett barnets ålder) är det av intresse att se på föräldrarnas samtidiga situation. Detta ger Föräldraundersökningen möjlighet till.

Det vanligaste var att barn, i 1–5 års ålder, som levde tillsammans med sammanboende föräldrar (inte nödvändigtvis biologiska) hade föräldrar som båda arbetat heltid (ev. arbetat deltid och studerat på deltid) under mätveckan. Det näst vanligaste var att pappan arbetat heltid och mamman lång deltid. Eftersom det handlar om barn i 1–5 års ålder var det också vanligt att mamman var föräldraledig (för barnet själv eller för ett yngre syskon) och pappan arbetade heltid. Sex procent av barnen i 1–5 års ålder hade en pappa som arbetade heltid och en mamma som studerade (eller deltog i en arbetsmarknadsutbildning) på heltid.

Det var vanligare att de yngre barnen hade en mamma som var arbetslös än en pappa som var det. Knappt 1 procent av barnen i 1–5 års ålder levde i en familj där båda föräldrarna var arbetslösa. Det motsvarar 3 600 barn utav de totalt 411 700 barnen.

Mindre än två procent av barn i 1–5 års ålder hade en mamma som tyckte att hennes huvudsakliga sysselsättning var "arbete i eget hushåll" och nästan inga barn hade en hemarbetande pappa.

De sex vanligaste sysselsättningskombinationerna för föräldrar till barn i 1–5 års ålder. 1999

Mamma	Pappa	Andel %
Arbete, heltid	Arbete heltid	24,5
Arbete, 25–34 tim	Arbete heltid	21,7
Föräldraledig	Arbete heltid	12,6
Arbete, ~24 tim	Arbete heltid	8,1
Studier, heltid	Arbete heltid	6,4
Arbetslös	Arbete heltid	3,7
Summa		77,0

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

I Föräldraundersökningen tillfrågades föräldrarna om sin huvudsakliga sysselsättning under vecka 36, dvs. den 6–12 september, 1999. Det fanns många svarsalternativ (arbete, tillfälligt frånvarande, studier/arbetsmarknadspolitisk åtgärd, föräldraledig, arbetslös m.m.) och det var dessutom möjligt att kryssa för flera alternativ om det passade bättre överens med de verkliga förhållandena.

Vi har tagit utgångspunkt i den tid som föräldrarna rapporterat att de ägnar åt förvärvsarbete eller studier. Att en förälder som arbetar eller studerar deltid samtidigt kanske är föräldraledig på deltid är en viktig information, inte minst eftersom den påverkar ekonomin i barnets familj. Men det är inte det vi koncentrerar oss på i detta kapitel. Här vill vi koncentrera oss på föräldrarnas tillgänglighet för barnen.

Vi har arbetat med följande variabler för kvinnans och mannens olika aktivitetsmönster:

Kvinnan

- 1 – förvärvsarbete (ev. också studier), total arbetstid (inkl. studietid) högst 24 timmar/vecka
- 2 – förvärvsarbete (ev. också studier), total arbetstid (inkl. studietid) 25–34 timmar/vecka
- 3 – förvärvsarbete (ev. också studier), total arbetstid (inkl. studietid) minst 35 timmar/vecka
- 4 – deltidsstudier (inget förvärvsarbete)
- 5 – heltidsstudier (inget förvärvsarbete)
- 6 – föräldraledig
- 7 – arbetslös
- 8 – arbete i eget hushåll
- 9 – övrigt

Mannen

- 1 – förvärvsarbete (ev. också studier), total arbetstid (inkl. studietid) högst 34 timmar/vecka
- 2 – förvärvsarbete (ev. också studier), total arbetstid (inkl. studietid) minst 35 timmar/vecka
- 3 – deltidsstudier (inget förvärvsarbete)
- 4 – heltidsstudier (inget förvärvsarbete)
- 5 – föräldraledig
- 6 – arbetslös
- 7 – övrigt

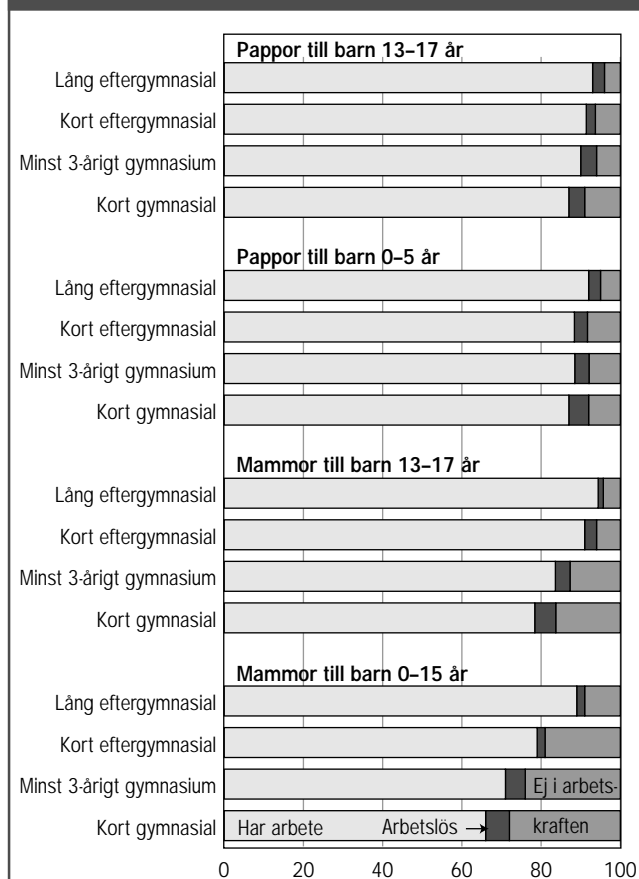
Högutbildades barn har oftare förvärvsarbetande mammor...

Det är stora skillnader i föräldrarnas sysselsättning beroende på deras utbildning. Det är inte överraskande, utan avspeglar det generella mönstret på arbetsmarknaden, oavsett familjesituation. Eftersom förvärvsdeltagandet varierar kraftigt mellan olika utbildningsgrupper har vi i detta kapitel använt en utbildningsgruppering som skiljer sig något från den som använts i övriga kapitel. AKU:s stora urval ger möjligheter till en mer detaljerad uppdelning, vilket är relevant vid beskrivning av särskilt kvinnors sysselsättning.

Av samtliga barn i 0–5 års ålder med en mamma som hade högst kort gymnasial utbildning hade 66 procent en mamma som hade ett arbete. Andelen med arbete ökar successivt med mammans utbildningsnivå. Av de barn, vars mamma hade minst treårig eftergymnasial utbildning, hade 89 procent en mamma som hade ett arbete.

Andelen mammor som har arbete ökar med barnets ålder, oberoende av mammans utbildning. Utbildningens betydelse kvarstår dock och skillnaderna gör sig gällande också hos tonårsbarnen. Av barn i 13–17 års ålder med en mamma som tillhörde den lägsta utbildningsgruppen (enligt vår gruppering) hade 74 procent ett arbete. Denna andel kan jämföras med 94 procent för barn med en mamma med lång eftergymnasial utbildning.

Småbarn och tonåringar efter låg- högutbildade föräldrars arbetsmarknadsstatus 1999

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna, AKU

... och de har längre arbetsdagar

Av samtliga barn i 0–17 års ålder, som hade en mamma som varit på arbetet hade 43 procent en mamma som vanligtvis arbetade mindre än 35 timmar i veckan. Den andelen minskar kraftigt när mammans utbildningsnivå ökar. Sju av tio barn under 18 års ålder hade en heltidsarbetande mamma om mamman hade lång eftergymnasial utbildning. De kan jämföras med hälften av de barn som bodde tillsammans med en mamma som tillhörde den lägsta av våra utbildningsgrupper.

Föräldrar som har arbete och därav heltid efter utbildningsnivå 1999. Procent

Förälderns utbildningsnivå	Mammor Har arbete	därav heltid	Pappor Har arbete	därav heltid
Kort gymn.	58	52	77	95
Lång gymn.	61	57	78	96
Kort eftergymn.	66	60	79	95
Lång eftergymn.	72	72	81	96

Tabellen avser endast dem som har varit närvarande på arbetet.

Källa: Arbetskraftsundersökningen, AKU. SCB

... men alla pappor jobbar oavsett utbildningsbakgrund

Också barnens pappor har något olika förvärvsaktivitet beroende på utbildning, men skillnaderna är betydligt mindre. Något högre arbetslöshet bland pappor med lägre utbildning är en bidragande orsak till den skillnaden. För de yngsta barnen, 0–5 år, varierade andelen som hade en pappa med arbete mellan 87 procent för de som tillhörde vår lägsta utbildningsgrupp (gymnasieutbildning kortare än tre år) och 92 procent för de barn vars pappa avslutat lång eftergymnasial utbildning. Oavsett barnens ålder kvarstår mönstret.

Vanligare att barn i högutbildade familjer har en föräldraledig pappa

Föräldraundersökningen bekräftar mönstret att oavsett vilken utbildning mamman har så arbetar 1–5-åringarnas pappor på heltid. Mammans arbetstid varierar dock med hennes utbildningsbakgrund. Mest arbetar föräldrarna när båda har hög utbildning. I de familjer där både mamman och pappan har eftergymnasial utbildning är det en något högre andel pappor som rapporterat att de är föräldralediga, knappt fyra procent mot knappt två procent inom övriga utbildningsgrupper. Detta kan vara ett tecken på att mamman och pappan i större utsträckning delar på föräldraledigheten, när båda har eftergymnasial utbildning. Det stämmer med tidigare resultat som visar att högutbildade kvinnors män oftare än andra män är med och delar på föräldraledigheten. När pappan i den ”högutbildade” familjen är föräldraledig så har 70 procent av barnen samtidigt en mamma som arbetar heltid. Det är en klart högre andel än i övriga utbildningsgrupper. Barn i

1–5 års ålder som har högutbildade föräldrar är också mindre ofta drabbade av föräldrars arbetslöshet.

För 7 procent av barnen saknar vi utbildningsuppgift för någon av (eller båda) föräldrarna. Ofta gäller det invandrarföräldrar. Bakgrunden är att SCB:s utbildningsregister, som vi hämtat uppgifterna från, brister när det gäller personer som inte fått sin utbildning i Sverige, dvs. främst personer som flyttat till landet i vuxen ålder. Barn som lever i en familj där vi inte känner föräldrarnas utbildning har oftare än andra grupper en arbetslös förälder, speciellt ofta en arbetslös pappa. Många studerar (eller deltar i arbetsmarknadspolitisk åtgärd) och det är förhållandevis många av barnens mammor (knappt 10 procent) som rapporterat att de är hemarbetande.

Små skillnader mellan kommungrupper

Nästan oavsett vilken typ av kommun som barnen bor i är föräldrarnas sysselsättningsmönster likartat. Dock kan man se att barn i storstadskommunerna har föräldrar med ett något annorlunda sysselsättningsmönster. I något mindre utsträckning än i andra kommuner har de t.ex. en heltidsarbetande pappa. Detta är ånyo ett resultat av att andelen barn med utländsk bakgrund är något större i storstadskommunerna än i övriga kommungrupper.

Ensamståendes barn har oftare förälder utan jobb

Enligt arbetskraftsundersökningarna bor knappt 370 000 barn tillsammans med en ensamstående förälder. Flertalet bor tillsammans med mamman, men var femte bor tillsammans med pappan. Både Arbetskrafts- och Föräldraundersökningen har ett mer heltäckande familjebegrepp än registerstatistiken, eftersom man frågar intervjupersonen om familjesituationen. Därför bör man bland de sammanboende få med också de sambor som inte har gemensamma barn, dvs. också de som lever tillsammans med särbarn (biologiskt barn till en av de vuxna). Vi vet dock inte hur urvalspersonerna svarar på frågan om antalet hemmavarande barn, när de har barn som ofta besöker dem eller barn som bor ungefär lika mycket hos båda föräldrarna efter en separation. Om båda föräldrarna tar upp barnen som hemmaboende barn finns naturligtvis risk för en överskattning av det totala antalet barn.

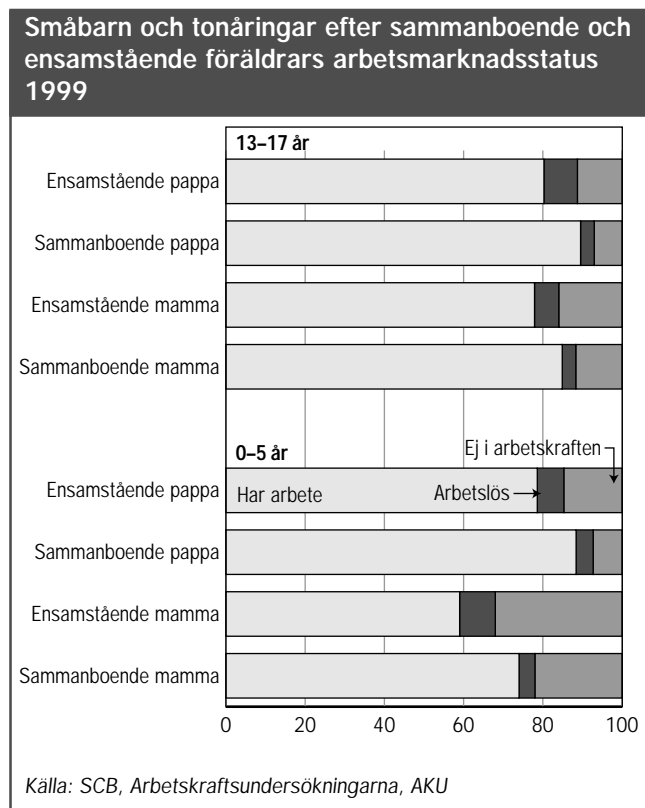
Statistiken visar att det är något vanligare att ensamståendes barn har en förälder som inte har arbete (vare sig det handlar om mamman eller pappan) än de barn som bor tillsammans med två vuxna. Arbetslöshet är vanligare och en större andel står helt utanför arbetsmarknaden. Detta bidrar naturligtvis till att barn till ensamstående oftare än andra barn lever i en familj med relativt låg ekonomisk standard.

Föräldraundersökningen bekräftar att ensamstående förälder mindre ofta än sammanboende har en förälder med arbete och oftare har en arbetslös förälder. Var femte barn som bor med en ensamstående mamma har en

mamma som studerar (eller deltar i en arbetsmarknads- politisk åtgärd) på heltid. Det är en betydligt högre andel än den som gäller för mammorna till barn med sammanboende föräldrar.

Barn med ensamstående föräldrar och föräldrarnas arbets- och studerandetid 1999			
Procent av samtliga barn med ensamstående mamma respektive pappa			
Ensamstående mamma	Andel %	Ensamstående pappa	Andel %
Arbete, heltid	28,6	Arbete, heltid	71,9
Studier, heltid	20,2	Arbetslös	8,1
Arbete, 25-34 tim	16,5	Arbete, deltid	6,5
Arbetslös	11,2	Studier, heltid	6,0
Arbete, -24 tim	7,2		
Föräldraledig	6,5		
Summa	90,2		92,5

Källa: Skolverket Föräldraundersökning, 1999.

Föräldraledighet

Den lagstadgade föräldraledigheten ger barn och föräldrar möjlighet att vara tillsammans hela eller delar av dagar under barnens första år. Föräldraledighetslagen ger alla föräldrar rätt till hel ledighet till dess att barnet är 18 månader. Ledigheten kan tas ut med eller utan föräldrapenning, se faktarutan till höger. Föräldern har dessutom möjlighet till partiell ledighet, med eller utan föräldrapenning,

med högst 25 procent tills barnet fyllt 8 år. Utöver föräldraledighetslagen finns dessutom avtal på arbetsmarknaden som ger föräldrar möjlighet till ytterligare ledighet.

En garanti för ekonomiskt stöd från samhället är föräldraförsäkringen. Syftet med denna är att familjen ska få ersättning för inkomstbortfall vid barns födelse eller då förälder avstår från förvärvsarbete för att vårda barn under 12 år, i vissa fall 16 år. Försäkringen har funnits sedan 1974. Ändringar har gjorts många gånger, både i dess innehåll, utformning och när det gäller ersättningsnivåer, se sid 132.

Föräldraförsäkring

Föräldraförsäkringen består av föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning. Ersättningar från föräldraförsäkringen baseras på den sjukpenninggrundande inkomsten och ersättningsnivåerna. Ingen ersättning utgår för den del av den sjukpenninggrundande ersättningen som överstiger 7,5 basbelopp.

Föräldrapenning

Ersättning från föräldrapenning kan tas ut till dess att barnet har fyllt 8 år eller har avslutat det första skolåret.

Föräldrapenningen kan betalas ut under sammanlagt 450 dagar per barn. 360 dagar betalas ut med sjukpenningbelopp, dock minst 60 kr per dag. De resterande 90 dagarna ersätts enligt garantinivån, dvs. 60 kr per dag. Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet har de rätt till hälften av det totala antalet föräldrapenningdagar med undantag av 30 dagar, s.k. pappa-/mammamånad.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning kan betalas ut i tre olika former: vård av barn, kontaktdagar och pappadagar.

Tillfällig föräldrapenning ges till en förälder som avstår från förvärvsarbete för att vårda barn under 12 år. Ersättning kan betalas ut om barnet eller dess ordinarie vårdare t.ex. är sjukt. För barn som har fyllt 12 år men inte 16 år kan ersättning betalas ut om barnet p.g.a. sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat funktionshinder är i behov av särskild tillsyn eller vård.

Ersättning betalas ut under högst 60 dagar per barn och år.

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan få ersättning för 10 kontaktdagar per barn och år.

I samband med ett barns födelse eller adoption har en pappa rätt till pappadagar under 10 dagar per barn.

Tillfällig föräldrapenning ersätts med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Havandeskapspenning

Havandeskapspenning betalas ut till gravida kvinnor som på grund av arbetets art helt eller delvis inte kan fortsätta med sina arbetsuppgifter i graviditetens slutskede. Ersättningsnivån är 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning kan tas ut som hel, 1/2 eller 1/4 ersättning.

Källa: Riksförsäkringsverket

Föräldrapenning

Av alla uttagna dagar med föräldrapenning 1999 tog mammorna ut 88 procent och papporna 12 procent. Vid gemensam vårdnad har föräldrarna rätt att dela det totala antalet föräldrapenningdagar lika. Rätten till föräldrapenning kan överlåtas till den andra föräldern med undantag av 30 dagar, den s.k. pappa-/mammamånaden. Undantaget infördes 1995. Av de barn som föddes detta år hade 77 procent en pappa som använt föräldrapenning. Nästan hälften av dessa pappor hade tagit ut hela sin pappamånad.

År 1999 hade mammorna till de barn som föddes 1995 och som idag är 4 år, i genomsnitt tagit ut 356 dagar och papporna 41 dagar. 23 procent av dessa barn har en mamma som har tagit ut åtminstone 420 dagar. Lika stor andel av barnen har en pappa som inte har tagit ut någon dag med föräldrapenning. Juli är den månad som både mammor och pappor tar ut flest dagar med föräldrapenning. När barnet är mellan 2 och 3 år är 25 procent av papporna föräldralediga under en tid.

Orsaken till att mammor och pappor i så olika omfattning utnyttjar föräldrapenning har delvis undersökts. I tre landsting har Riksförsäkringsverket och Försäkringskassorna intervjuat barnfamiljer, barnmorskor och handläggare vid Försäkringskassorna. 80 procent anser att det är ekonomin som avgör hur föräldrarna väljer att ta ut ledighet i realiteten. Den näst största orsaken, 8 procent, är inställningen på pappans arbetsplats. Det visar sig dessutom att inställningen hos dem som informerar om föräldraledigheten påverkar beslutet hos föräldrarna.

Tillfällig föräldrapenning

En tredjedel av alla dagar som ersätts med tillfällig föräldrapenning vid vård av barn har tagits ut av papporna. Det ekonomiska bortfallet och några dagars frånvaro från arbetet förefaller vara accepterat av både föräldrar och arbetsgivare. Trots det är det mammorna som tar ut flest dagar för att vårda sjuka barn.

De dagar som papporna har rätt att ta ut vid barnets födelse, utnyttjas bara av tre fjärdedelar av alla pappor. I genomsnitt tar de ut 9,5 dagar av 10.

Föräldraledighet utöver den lagstadgade

Det finns exempel på förmåner till föräldrar utöver de som har nämnts tidigare. Statligt anställda har rätt till partiell ledighet till utgången av det skolår då barnet fyller 12 år. Inom näringslivet finns det flera stora företag som erbjuder alla barnlediga att behålla 80 procent av lönen, även de som har en månadslön som överstiger 22 875 kr (1999), dvs. mer än 7,5 basbelopp.

Stora förändringar i föräldraförsäkringen 1974–1999

- 1974 Föräldrapenningen införs. Ersättningen är 90 procent av lönen under 180 dagar som ska utnyttjas innan barnet fyller 8 år.
Tillfällig föräldrapenning införs. 10 dagar per familj och år för barn under 12 år. Ersättningen är 90 procent av lönen.
- 1978 Föräldrapenningen förlängs till 270 dagar, varav 30 dagar med endast garantibelopp.
- 1980 Föräldrapenning under 360 dagar, varav 90 med endast garantibelopp.
Den tillfälliga föräldrapenningen kan utnyttjas i 60 dagar per barn och år.
Fadern får rätt till föräldrapenning i 10 dagar i samband med barnets födelse, med en ersättning av 90 procent av lönen.
- 1986 Kontaktdagar införs. 2 dagar per år för barn 4–12 år. Ersättningen är 90 procent av lönen.
- 1989 Föräldrapenningen ges i 450 dagar, varav 90 med endast garantibelopp.
- 1990 Den tillfälliga föräldrapenningen förlängs till 120 dagar per barn och år.
- 1995 Pappa-/mammamånad införs. Vardera föräldern har 30 dagar som inte kan överlåtas till den andra. Ersättningen är 90 procent av lönen. Av resterande dagar med föräldrapenning ersätts 300 med 80 procent av lönen och 90 med garantibelopp.
Rätten till tillfällig föräldrapenning kan överlåtas till annan person som istället för föräldern avstår från förvärsarbete för att vårda barnet.
De två kontaktdagarna per år tas bort.
- 1996 Ersättningsnivån under pappa-/mammamånad sänks till 85 procent. För övriga 390 dagar ersätts 300 med 75 procent av lönen samt 90 med garantibelopp.
Den tillfälliga föräldrapenningen sänks till 75 procent.
- 1997 Ersättningsnivån för pappa-/mammamånad sänks till 75 procent.
- 1998 Ersättningsnivån för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning höjs till 80 procent.

Källa: Riksförsäkringsverket och "På tal om kvinnor och män. Lathund om jämställdhet 2000", SCB

Sammanfattning

De flesta barn har idag föräldrar som förvärvsarbetar. Under barnets första levnadsår är dock vanligtvis mamman föräldraledig. Papporna arbetar heltid och mammorna ofta deltid. Men ju äldre barnen är desto mer förvärvsarbetar mamman. Papporna däremot förvärvsarbetar lika mycket oavsett barnets ålder. Mest arbetar högutbildade föräldrar. Det är speciellt de högutbildade mammorna som arbetar mer. Det gäller både andelarna som arbetar och arbetstidens längd. Inte bland någon grupp är det idag vanligt att mammorna rapporterar att deras huvudsakliga sysselsättning är hemarbete på heltid.

Barn med ensamstående föräldrar har oftare en förälder utan jobb, oavsett om barnet bor tillsammans med mamman eller pappan. Arbetslöshet är vanligare och det är också vanligare med studier (eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder). Det är alltså ingen "frivillig" begränsning i arbetets omfattning som de ensamstående föräldrarna gör, utan snarare har många en svår situation på arbetsmarknaden, som bl.a. leder till sämre ekonomiska förhållanden.

Mammans respektive pappas sysselsättning

Tabell 8.1 a

Barn i olika familjetyper fördelade efter mammans respektive pappans sysselsättning. 1999. (100-tals personer).

Barnets ålder Familjetyp Antal hemma- boende barn 0-17 år	Mamma I arbetskraften Sysselsatt Vanligen arbetad tid (timmar/vecka)		Summa	Frånvarande hela veckan		Sjuk, semester m.m.	Övrig från- varo	Summa frånvaro	Arbetslös	Ej i arbetskraften		Befolkning
	1-19	20-34		35- 35-	Betald för- äldraledig- het					Övrig ledig- het, vård av barn	Samtliga	
0-17 år	14	30	53	96	385	42	13	19	13	336	18	904
1-17 år	37	189	218	444	129	31	40	21	48	214	66	927
2-3-17 år	73	511	547	1 131	140	34	152	57	115	458	208	2 088
4-5-17 år	70	594	688	1 352	97	23	182	73	110	429	207	2 267
6-17 år	34	307	402	742	30	11	120	39	61	212	103	1 215
7-9-17 år	97	1 012	1 373	2 483	73	29	356	137	191	608	310	3 877
10-12-17 år	86	891	1 342	2 319	29	12	343	106	152	471	222	3 431
13-15-17 år	62	696	1 399	2 158	20	4	312	84	128	394	165	3 101
16-17-17 år	44	427	909	1 380	7	2	197	50	68	235	87	1 939
0-17-17 år	519	4 657	6 930	12 105	910	188	1 716	587	887	3 357	1 386	19 749
0-5-17 år	194	1 323	1 505	3 023	751	131	387	171	286	1 437	499	6 186
7-12-17 år	217	2 210	3 117	5 544	132	52	819	282	404	1 291	635	8 524
13-17-17 år	107	1 123	2 308	3 538	27	6	509	134	197	629	252	5 040
0-17-17 år	519	4 657	6 930	12 105	910	188	1 716	587	887	3 357	1 386	19 749
Gifta/sambo												
0-5-17 år	171	1 236	1 348	2 755	740	126	343	150	230	1 247	403	5 591
7-12-17 år	180	1 956	2 616	4 752	130	43	700	234	301	1 039	505	7 200
13-17-17 år	85	992	1 873	2 949	26	5	409	114	141	482	199	4 127
0-17-17 år	436	4 184	5 837	10 457	896	175	1 452	498	673	2 768	1 107	16 918
1 barn	62	581	1 199	1 842	200	35	260	75	113	491	190	3 016
2 barn	161	2 143	2 910	5 214	387	85	699	241	278	981	419	7 884
3+barn	213	1 460	1 727	3 401	309	55	493	182	282	1 297	498	6 018
Ensamstående												
0-5-17 år	23	87	157	268	11	5	44	21	56	191	95	595
7-12-17 år	37	254	501	792	2	9	119	47	102	252	130	1 324
13-17-17 år	22	131	435	588	1	1	101	21	56	146	53	913
0-17-17 år	83	472	1 093	1 648	14	14	263	89	214	588	279	2 832
1 barn	28	143	394	565	5	2	75	18	66	187	93	917
2 barn	33	206	471	710	5	7	114	51	81	239	111	1 207
3+barn	22	123	228	373	4	5	74	20	68	163	74	707

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 1999

Tabell 8.1a forts.

Barnets ålder Familjetyp Antal hemma- boende barn 0-17 år	Pappa I arbetskraften Sysselessatt Vanligen arbetad tid (timmar/vecka)		Summa	Frånvarande hela veckan Betald för- äldraledig- het	Sjuk, semester m.m.	Övrig från- varo	Summa frånvaro	Arbetslös	Ej i arbetskraften		Befolkning
	1-19	20-34							35-	Samtliga	
0-17 år	8	31	575	21	58	22	113	36	79	52	842
0 år			614	12	17	24	114	37	61	39	862
1 år	5	29	616	12	17	24	114	37	61	39	862
2-3 år	22	68	1 334	11	16	44	197	82	139	84	1 842
4-5 år	25	69	1 510	6	14	55	228	77	150	81	2 058
6 år	9	43	846	2	6	29	121	42	71	45	1 131
7-9 år	22	100	2 661	3	9	79	357	136	249	122	3 525
10-12 år	22	90	2 277	3	5	65	314	114	238	106	3 054
13-15 år	16	84	2 087	1	1	65	290	109	191	78	2 777
16-17 år	11	60	1 276	1	1	39	176	60	137	54	1 720
0-17 år	139	573	13 882	60	80	423	1 910	692	1 315	661	17 811
0-5 år	59	196	4 035	51	59	145	653	232	429	256	5 605
7-12 år	53	233	5 783	8	19	173	790	292	558	273	7 709
13-17 år	27	144	3 363	1	2	105	467	169	328	132	4 497
0-17 år	139	573	13 882	60	80	423	1 910	692	1 315	661	17 811
Gifta/sambo											
0-5 år	56	190	3 937	51	58	141	641	222	407	246	5 453
7-12 år	48	214	5 489	8	19	161	750	273	523	259	7 296
13-17 år	25	127	3 177	1	1	99	443	145	296	123	4 214
0-17 år	129	531	12 603	60	78	402	1 835	640	1 226	629	16 963
1 barn	21	101	2 303	11	16	75	328	116	244	125	3 112
2 barn	60	241	5 985	32	36	193	892	255	436	210	7 869
3+barn	48	189	4 315	17	26	134	614	269	546	294	5 982
Ensamstående											
0-5 år	3	6	98	0	1	4	13	10	22	10	151
7-12 år	5	19	295	0	1	12	41	19	35	14	414
13-17 år	2	17	186	0	0	6	23	24	32	9	283
0-17 år	10	42	579	0	2	21	75	53	88	33	848
1 barn	5	15	208	0	1	8	30	14	34	14	322
2 barn	2	17	282	0	0	14	40	14	30	11	385
3+barn	3	11	89	0	1	0	6	9	24	8	141

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 1999

Mammas respektive pappas sysselsättning

Tabell 8.1 b

Barn fördelade efter mammas respektive pappans sysselsättning. 1999. Procent

Barnets ålder Familjetyp Antal hemma- boende barn 0-17 år	Mamma		Pappa		Summa	Frånvarande hela veckan		Sjuk, semester m.m.	Övrig från- varo	Summa frånvaro	Arbetslös	Ej i arbetskraften		Befolkning
	I arbetskraften	Sysselsatt	I arbetskraften	Sysselsatt		Samtliga	Därav studerande							
	1-19	20-34	35-39	40-49		Betald för- äldraledig- het	Övrig ledig- het, vård av barn							
0-17 år	2	3	6		11	43	5	1	2	51	1	37	2	100
0-17 år	4	20	24		48	14	3	4	2	24	5	23	7	100
2-3 år	3	24	26		54	7	2	7	3	18	6	22	10	100
4-5 år	3	26	30		60	4	1	8	3	17	5	19	9	100
6 år	3	25	33		61	2	1	10	3	16	5	17	8	100
7-9 år	3	26	35		64	2	1	9	4	15	5	16	8	100
10-12 år	3	26	39		68	1	0	10	3	14	4	14	6	100
13-15 år	2	22	45		70	1	0	10	3	14	4	13	5	100
16-17 år	2	22	47		71	0	0	10	3	13	4	12	4	100
0-17 år	3	24	35		61	5	1	9	3	17	4	17	7	100
0-5 år	3	21	24		49	12	2	6	3	23	5	23	8	100
7-12 år	3	26	37		65	2	1	10	3	15	5	15	7	100
13-17 år	2	22	46		70	1	0	10	3	13	4	12	5	100
0-17 år	3	24	35		61	5	1	9	3	17	4	17	7	100
Gifta/sambo														
0-5 år	3	22	24		49	13	2	6	3	24	4	22	7	100
7-12 år	3	27	36		66	2	1	10	3	15	4	14	7	100
13-17 år	2	24	45		71	1	0	10	3	13	3	12	5	100
0-17 år	3	25	35		62	5	1	9	3	18	4	16	7	100
1 barn	2	19	40		61	7	1	9	2	19	4	16	6	100
2 barn	2	27	37		66	5	1	9	3	18	4	12	5	100
3+barn	4	24	29		57	5	1	8	3	17	5	22	8	100
Ensamstående														
0-5 år	4	15	26		45	2	1	7	4	14	9	32	16	100
7-12 år	3	19	38		60	0	1	9	4	13	8	19	10	100
13-17 år	2	14	48		64	0	0	11	2	14	6	16	6	100
0-17 år	3	17	39		58	0	0	9	3	13	8	21	10	100
1 barn	3	16	43		62	1	0	8	2	11	7	20	10	100
2 barn	3	17	39		59	0	1	9	4	15	7	20	9	100
3+barn	3	17	32		53	1	1	10	3	15	10	23	10	100

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 1999

Tabell 8.1 b forts.

Barnets ålder Familjetyp	Pappa I arbetskraften Sysselessatt		Antal hemma- boende barn	Antal timmar/vecka 1-19 20-34 35-	Summa	Frånvarande hela veckan Betald för- äldraledig- het	Frånvarande hela veckan Övrig ledig- het, vård av barn	Sjuk, semester m.m.	Övrig från- varo	Summa frånvaro	Arbetslös	Ej i arbetskraften		Befolkning
	Vanligen arbetad tid	Därav studerande												
0-17 år	1	4	68	73	2	1	7	3	13	4	9	6	100	
0 år	1	3	71	75	1	2	7	3	13	4	7	5	100	
1 år	1	4	72	77	1	1	7	2	11	4	8	5	100	
2-3 år	1	3	73	78	0	1	7	3	11	4	7	4	100	
4-5 år	1	4	75	79	0	1	7	3	11	4	6	4	100	
6 år	1	3	75	79	0	0	8	2	10	4	7	3	100	
7-9 år	1	3	75	78	0	0	8	2	10	4	8	3	100	
10-12 år	1	3	75	79	0	0	8	2	10	4	7	3	100	
13-15 år	1	3	74	78	0	0	8	2	10	3	8	3	100	
16-17 år	1	3	74	78	0	0	8	2	11	4	7	4	100	
0-17 år	1	3	72	77	1	1	7	3	12	4	8	5	100	
0-5 år	1	3	75	79	0	0	8	2	10	4	7	4	100	
7-12 år	1	3	75	79	0	0	8	2	10	4	7	4	100	
13-17 år	1	3	74	78	0	0	8	2	11	3	7	3	100	
0-17 år	1	3	72	77	1	1	7	3	12	4	7	5	100	
0-5 år	1	3	75	79	0	0	8	2	10	4	7	4	100	
7-12 år	1	3	75	79	0	0	8	2	11	3	7	3	100	
13-17 år	1	3	74	78	0	0	8	2	11	4	7	4	100	
1 barn	1	3	74	78	0	1	7	2	11	4	8	4	100	
2 barn	1	3	76	80	0	0	8	2	11	3	6	3	100	
3+barn	1	3	72	76	0	0	7	2	10	4	9	5	100	
Ensamstående														
0-5 år	2	4	65	71	0	1	5	3	9	7	15	7	100	
7-12 år	1	5	71	77	0	0	7	3	10	5	8	3	100	
13-17 år	1	6	66	72	0	0	6	2	8	8	11	3	100	
0-17 år	1	5	68	74	0	0	6	2	9	6	10	4	100	
1 barn	2	5	65	71	0	0	7	2	9	9	11	4	100	
2 barn	1	4	73	78	0	0	7	4	10	4	8	3	100	
3+barn	2	8	63	72	0	1	4	0	4	6	17	6	100	

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (AKU), 1999

Mammas och pappas sysselsättning kombinerad

Tabell 8.2 a

Hemmaboende barn i åldrarna 1–5 år, 6–9 år och 10–12 år med sammanboende föräldrar efter föräldrarnas sysselsättning 1999. Antal barn

Mamma Barnets ålder	Pappa Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier) Antal timmar/vecka		Studier (inget förvärvsarbete) Antal timmar/vecka		Föräldra- ledig	Arbetslös	Övrigt	Samtliga
	-34	35+	-34	35+				
1–5 år								
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-24	2 481	33 537	570	481	400	874	799	39 142
25–34	3 578	89 535	242	2 006	1 212	1 361	1 031	98 965
35+	4 289	100 937	531	3 582	3 424	2 983	1 677	117 424
Studier (inger förvärvsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	540	8 777	1 606	1 234	57	1 344	492	14 051
35+	1 201	26 521	245	3 315	1 237	1 531	698	34 747
Föräldraledig	1 944	51 895	529	3 068	1 441	2 384	2 547	63 808
Arbetslös	996	15 085	162	1 113	228	3 615	901	22 098
Arbete i eget hushåll	439	6 270	309	244	56	265	382	7 966
Övrigt	535	8 952	198	454	456	918	1 984	13 497
Samtliga	16 002	341 509	4 392	15 495	8 511	15 275	10 512	411 698
6–9 år								
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-24	1 732	35 618	77	230	230	812	1 349	40 048
25–34	2 851	97 985	307	966	153	2 084	1 625	105 970
35+	3 587	139 918	582	2 667	690	2 498	3 065	153 007
Studier (inger förvärvsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	858	5 977	1 517	1 057	230	536	230	10 407
35+	582	27 297	230	2 621	77	920	935	32 661
Föräldraledig	736	16 323	153	613	153	1 395	690	20 063
Arbetslös	383	12 736	460	736	199	2 345	1 134	17 993
Arbete i eget hushåll	889	7 617	77	153	0	307	506	9 548
Övrigt	383	11 832	77	613	153	1 119	2 973	17 150
Samtliga	12 001	355 304	3 479	9 656	1 885	12 016	12 506	406 847
10–12 år								
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-	24	1 119	20 982	199	383	0	736	24 354
25–34	2 774	61 951	153	659	0	889	1 226	67 652
35+	2 161	114 917	77	1 609	429	3 050	3 173	125 416
Studier (inger förvärvsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	230	3 893	966	153	77	582	230	6 131
35+	230	16 598	77	1 196	0	1 119	812	20 031
Föräldraledig	77	5 395	77	429	0	429	429	6 836
Arbetslös	659	7 924	77	230	0	1 855	383	11 127
Arbete i eget hushåll	460	5 196	0	77	0	77	352	6 161
Övrigt	582	9 687	77	230	153	153	2 422	13 304
Samtliga	8 292	246 542	1 701	4 966	659	8 889	9 962	281 012

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

Mammas och pappas sysselsättning kombinerad

Tabell 8.2 a

Hemmaboende barn i åldrarna 1–5 år, 6–9 år och 10–12 år med sammanboende föräldrar efter föräldrarnas sysselsättning 1999. Procent

Mamma Barnets ålder	Pappa		Studier (inget förvärsarbete)		Föräldra- ledig	Arbetslös	Övrigt	Samtliga
	Förvärsarbete (ev. i komb med studier)		Antal timmar/vecka					
	-34	35+	-34	35+				
1–5 år								
Förvärsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-24	0,6	8,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	9,5
25–34	0,9	21,7	0,1	0,5	0,3	0,3	0,3	24,0
35+	1,0	24,5	0,1	0,9	0,8	0,7	0,4	28,5
Studier (inger förvärsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	0,1	2,1	0,4	0,3	0,0	0,3	0,1	3,4
35+	0,3	6,4	0,1	0,8	0,3	0,4	0,2	8,4
Föräldraledig	0,5	12,6	0,1	0,7	0,4	0,6	0,6	15,5
Arbetslös	0,2	3,7	0,0	0,3	0,1	0,9	0,2	5,4
Arbete i eget hushåll	0,1	1,5	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	1,9
Övrigt	0,1	2,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,5	3,3
Samtliga	3,9	83,0	1,1	3,8	2,1	3,7	2,6	100,0
6–9 år								
Förvärsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-24	0,4	8,8	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	9,8
25–34	0,7	24,1	0,1	0,2	0,0	0,5	0,4	26,0
35+	0,9	34,4	0,1	0,7	0,2	0,6	0,8	37,6
Studier (inger förvärsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	0,2	1,5	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	2,6
35+	0,1	6,7	0,1	0,6	0,0	0,2	0,2	8,0
Föräldraledig	0,2	4,0	0,0	0,2	0,0	0,3	0,2	4,9
Arbetslös	0,1	3,1	0,1	0,2	0,0	0,6	0,3	4,4
Arbete i eget hushåll	0,2	1,9	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	2,3
Övrigt	0,1	2,9	0,0	0,2	0,0	0,3	0,7	4,2
Samtliga	2,9	87,3	0,9	2,4	0,5	3,0	3,1	100,0
10–12 år								
Förvärsarbete (ev. i komb. med studier)								
Antal timmar/vecka								
-24	0,4	7,5	0,1	0,1	0,0	0,3	0,3	8,7
25–34	1,0	22,0	0,1	0,2	0,0	0,3	0,4	24,1
35+	0,8	40,9	0,0	0,6	0,2	1,1	1,1	44,6
Studier (inger förvärsarbete)								
Antal timmar/vecka								
-34	0,1	1,4	0,3	0,1	0,0	0,2	0,1	2,2
35+	0,1	5,9	0,0	0,4	0,0	0,4	0,3	7,1
Föräldraledig	0,0	1,9	0,0	0,2	0,0	0,2	0,2	2,4
Arbetslös	0,2	2,8	0,0	0,1	0,0	0,7	0,1	4,0
Arbete i eget hushåll	0,2	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,2
Övrigt	0,2	3,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,9	4,7
Samtliga	3,0	87,7	0,6	1,8	0,2	3,2	3,5	100,0

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

Ensamståendes föräldrars sysselsättning

Tabell 8.3 a

Hemmaboende barn till ensamstående föräldrar fördelade efter mammas respektive pappas sysselsättning. 1999. Antal barn

	Barnets ålder		
	1-5 år	6-9 år	10-12 år
Mamma			
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)			
Antal timmar/vecka			
-24	3 179	4 000	3 280
25-34	7 318	13 917	8 506
35+	12 693	25 642	23 511
Studier (inger förvärvsarbete)			
Antal timmar/vecka			
-34	1 899	2 514	1 119
35+	8 936	10 008	6 805
Föräldraledig	2 877	1 318	230
Arbetslös	4 970	6 973	4 291
Arbete i eget hushåll	124	582	77
Övrigt	2 330	5 303	4 966
Samtliga	44 326	70 257	52 785
Pappa			
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)			
Antal timmar/vecka			
-34	495	1 257	552
35+	5 500	10 299	11 632
Studier (inger förvärvsarbete)			
Antal timmar/vecka			
-34	12	0	276
35+	459	1 027	506
öräldraledig	51	0	0
Arbetslös	619	904	828
Övrigt	518	981	935
Samtliga	7 654	14 468	14 729

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

Ensamståendes föräldrars sysselsättning

Tabell 8.3 b

Hemmaboende barn till ensamstående föräldrar fördelade efter mammas respektive pappas sysselsättning. 1999. Procent

	Barnets ålder		
	1-5 år	6-9 år	10-12 år
Mamma			
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)			
Antal timmar/vecka			
-24	7,2	5,7	6,2
25-34	16,5	19,8	16,1
35+	28,6	36,5	44,5
Studier (inger förvärvsarbete)			
Antal timmar/vecka			
-34	4,3	3,6	2,1
35+	20,2	14,2	12,9
Föräldraledig	6,5	1,9	0,4
Arbetslös	11,2	9,9	8,1
Arbete i eget hushåll	0,3	0,8	0,1
Övrigt	5,3	7,5	9,4
Samtliga	100,0	100,0	100,0
Pappa			
Förvärvsarbete (ev. i komb. med studier)			
Antal timmar/vecka			
-34	6,5	8,7	3,7
35+	71,9	71,2	79,0
Studier (inger förvärvsarbete)			
Antal timmar/vecka			
-34	0,2	0,0	1,9
35+	6,0	7,1	3,4
Föräldraledig	0,7	0,0	0,0
Arbetslös	8,1	6,2	5,6
Övrigt	6,8	6,8	6,3
Samtliga	100,0	100,0	100,0

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

Mammas och pappas utbildningsnivå och kombinerade sysselsättning

Tabell 8.4

Hemmaboende barn, 1-5 år, med sammanboende föräldrar efter föräldrarnas utbildning och kombination av sysselsättning. 1999. Antal barn och procent

Utbildningsnivå	Båda föräldrarna förvärvsarbetar (ev. i komb. med studier) minst 35 timmar/vecka	Båda föräldrarna förvärvsarbetar (ev. i komb. med studier) pappa heltid, mamma deltid	Minst en av föräldrarna studerar (ingen förvärvsarbetar)	Minst en av föräldrarna arbetslös	Övrigt	Samtliga *
Antal barn						
Båda högst gymnasial	51 185	63 431	35 301	22 383	45 752	218 051
Båda eftergymnasial	22 333	24 607	8 165	2 673	19 339	77 116
Mamma eftergymnasial, pappa högst gymnasial	14 721	19 266	6 768	2 778	11 898	55 429,9
Mamma högst gymnasial, pappa eftergymnasial	10 194	14 456	7 722	3 218	10 835	46 424,3
Minst en av föräldrarna okänd utbildning	2 503	1 314	4 330	2 708	3 821	14 676
Procentandel						
Båda högst gymnasial	23,5	29,1	16,3	10,3	21,0	100
Båda eftergymnasial	29,0	31,9	10,6	3,5	25,1	100
Mamma eftergymnasial, pappa högst gymnasial	26,6	34,7	12,1	5,0	21,5	100
Mamma högst gymnasial, pappa eftergymnasial	22,0	31,1	16,7	6,7	23,3	100
Minst en av föräldrarna okänd utbildning	17,1	9,0	29,4	18,5	26,0	100

Källa: Skolverket Föräldraundersökningen 1999

Mammas och pappas kombinerade sysselsättning i olika kommungrupper

Tabell 8.5

Hemmaboende barn, 1-5 år, med sammanboende föräldrar efter föräldrarnas kombination av sysselsättning i olika kommungrupper. 1999. Antal barn och procent

Kommungrupper	Båda föräldrarna förvärvsarbetar (ev. i komb. med studier) minst 35 timmar/vecka	Båda föräldrarna förvärvsarbetar (ev. i komb. med studier) pappa heltid, mamma deltid	Minst en av föräldrarna studerar (ingen förvärvsarbetar)	Minst en av föräldrarna arbetslös	Övrigt	Samtliga
Antal barn						
Storstäder	15 188	13 605	12 103	7 691	15 331	63 918
Förortskommuner	22 123	21 759	8 698	3 444	16 139	72 163
Större städer	25 156	33 136	17 691	8 693	22 938	107 614
Medelstora städer	13 480	18 609	8 694	4 952	12 535	58 270
Industrikommuner	8 281	11 777	4 459	2 543	7 636	34 696
Landsbygdskommuner	3 451	5 467	2 438	1 472	3 841	16 669
Glesbygdskommuner	2 172	2 592	1 296	904	2 143	9 107
Övriga större kommuner	6 705	9 774	3 963	2 199	6 577	29 218
Övriga mindre kommuner	4 382	6 355	2 944	1 862	4 498	20 041
Procent						
Storstäder	23,8	21,3	18,9	12,0	24,0	100
Förortskommuner	30,7	30,2	12,1	4,8	22,4	100
Större städer	23,4	30,8	16,4	8,1	21,3	100
Medelstora städer	23,1	31,9	14,9	8,5	21,5	100
Industrikommuner	23,9	33,9	12,9	7,3	22,0	100
Landsbygdskommuner	20,7	32,8	14,6	8,8	23,0	100
Glesbygdskommuner	23,8	28,5	14,2	9,9	23,5	100
Övriga större kommuner	22,9	33,5	13,6	7,5	22,5	100
Övriga mindre kommuner	21,9	31,7	14,7	9,3	22,4	100

Källa.: Skolverket Föräldrundersökningen 1999

Föräldraledighet

Tabell 8.6

Uttagna dagar med föräldrapenning efter barnets ålder 1999

Barn vars föräldrar har tagit ut föräldrapenning 1999

Antal, procentuell fördelning och könsfördelning (%)

Antal

Barnets ålder	Antal		Procentuell fördelning		Könsfördelning		Föräldrar		Barnets ålder	Antal Flickor	Antal Pojkar	Båda
	Mor	Far	Mor	Far	Mor	Far	Mor	Far				
0-3 mån.	1 104 600	18 607	1 123 207	0	98	2	0-3 mån.	9 157	9 553	18 710		
4-6 mån.	2 653 791	71 829	2 725 619	2	97	3	4-6 mån.	10 669	11 266	21 935		
7-9 mån.	4 228 582	172 168	4 400 750	4	96	4	7-9 mån.	11 352	11 988	23 340		
10-12 mån.	4 750 493	267 106	5 017 599	6	95	5	10-12 mån.	9 654	10 425	20 079		
13-15 mån.	4 739 943	397 530	5 137 473	10	92	8	13-15 mån.	9 739	10 437	20 176		
16-18 mån.	4 546 310	507 652	5 053 962	12	90	10	16-18 mån.	11 328	11 888	23 216		
19-21 mån.	3 534 538	522 670	4 057 208	13	87	13	19-21 mån.	11 478	12 280	23 758		
22-24 mån.	1 963 644	377 706	2 341 350	9	84	16	22-24 mån.	9 653	10 157	19 810		
2 år	2 050 436	697 616	2 748 051	17	75	25	2 år	27 318	28 660	55 978		
3 år	557 278	331 187	888 464	8	63	37	3 år	17 857	18 807	36 664		
4-5 år	851 113	475 605	1 326 719	11	64	36	4-5 år	27 143	28 680	55 823		
6-7 år	515 332	200 212	715 544	5	72	28	6-7 år	16 000	16 815	32 815		
8-9 år	305 359	109 164	414 523	3	74	26	8-9 år	8 821	9 199	18 020		
10-11 år	1 492	576	2 068	0	72	28	10-11 år	36	27	63		
Obekant	67 612	16 039	83 651	0	81	19	Obekant					
Samtliga	31 870 520	4 165 666	36 036 186	100	88	12	Samtliga	180 205	190 182	370 387		

Källa: Riksförsäkringsverket

Föräldraledighet

Tabell 8.7

Uttagna dagar med tillfällig föräldrapenning 1999

Barn vars föräldrar har tagit ut tillfällig föräldrapenning 1999

Antal, procentuell fördelning och könsfördelning (%). Här ingår inte pappadagar och kontaktdagar

Barnets ålder	Antal		Procentuell fördelning		Könsfördelning		Föräldrar	Antal flickor	Antal pojkar	Både
	Mor	Båda	Mor	Far	Mor	Far				
0-3 mån.	13 812	19 178	0	0	72	28	5 366	382	532	914
4-6 mån.	18 504	25 945	1	0	71	29	7 442	471	686	1 157
7-9 mån.	23 433	31 961	1	1	73	27	8 528	663	894	1 557
10-12 mån.	23 748	36 255	1	1	66	34	12 507	1 064	1 355	2 419
13-15 mån.	14 901	28 970	1	1	51	49	14 069	1 630	1 941	3 571
16-18 mån.	26 794	51 659	1	2	52	48	24 865	3 715	4 098	7 813
19-21 mån.	47 080	84 297	2	2	56	44	37 217	5 631	6 253	11 884
22-24 mån.	56 347	95 963	2	3	59	41	39 616	5 542	5 874	11 416
2 år	379 147	593 637	13	14	64	36	214 490	27 995	30 028	58 023
3 år	334 281	519 629	11	12	64	36	185 348	28 694	30 448	59 142
4-5 år	612 074	936 023	21	22	65	35	323 949	62 804	66 838	129 642
6-7 år	528 554	780 308	18	17	68	32	251 754	64 770	68 545	133 315
8-9 år	439 298	623 382	15	12	70	30	184 084	59 621	62 996	122 617
10-11 år	306 125	424 410	10	8	72	28	118 286	44 085	47 580	91 665
12-15 år	114 431	154 540	4	3	74	26	40 109	17 002	18 960	35 962
16-20 år	9 734	12 658	0	0	77	23	2 924	957	970	1 927
21- år	259	352	0	0	74	26	92	34	40	74
Obekant	14 408	41 444	0	2	35	65	27 035	Obekant	Obekant	Obekant
Samtliga	2 962 929	4 460 607	100	100	66	34	1 497 678	325 060	348 038	673 098

Källa: Riksforsäkringsverket

Föräldraledighet

Tabell 8.8

Ersatta dagar för vård av barn 1989–1999

Antal dagar i 1 000-tal och andel (%) använda dagar av mammor och pappor

År	Föräldrapenning			Tillfällig föräldrapenning		
	Antal	Använda dagar (%)		Antal	Använda dagar (%)	
		Mammor	Pappor		Mammor	Pappor
1989	38 647	93	7	5 238	65	35
1990	48 292	93	7	5 731	65	35
1991	53 746	92	8	5 524	66	34
1992	55 594	91	9	5 259	66	34
1993	55 330	90	10	5 541	67	33
1994	54 361	89	11	4 744	67	33
1995	50 593	91	9	4 911	68	32
1996	42 177	89	11	4 516	69	31
1997	37 905	90	10	4 489	69	31
1998	36 327	90	10	4 468	68	32
1999	36 036	88	12	4 461	66	34

De 10 s.k. "pappdagarna" och kontaktdagarna ingår inte.

Treffjärdedels, halva och fjärdedels dagar har räknats som 0,75, 0,5 respektive 0,25 dagar.

Källa: Riksförsäkringsverket